

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії України та філософії факультету менеджменту та права

Історія України

Методичні вказівки і матеріали для практичних занять

з підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)
рівня денної та заочної форм навчання

Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство, спеціальності 201 Агрономія, 202 Захист і карантин рослин, 205 Лісове господарство, 203 Садівництво та виноградарство, 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, 206 Садово-паркове господарство, 208 Агроінженерія. Галузь знань 10 – Природничі науки, спеціальність 101 Екологія. Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки – спеціальність 051 Економіка. Галузь знань 07 Управління та адміністрування – спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Галузь знань 12 Інформаційні технології, спеціальність 122 Комп'ютерні науки. Галузь знань - 24 сфера обслуговування, спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа, 242 Туризм. Галузь знань – 13 Механічна інженерія, спеціальність 133 Галузеве машинобудування. Галузь знань – 14 Електрична інженерія, спеціальність 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка. Галузь знань 18 – Виробництво та технології, спеціальність 181 – Харчові технології. Галузь знань – 08 Право, спеціальність 081 Право

Вінниця - 2022

УДК 94(477)

Бойко Ю.М., Левчук К.І. Історія України. Методичні вказівки і матеріали для практичних занять з підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форм навчання. Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство, спеціальності 201 Агрономія, 202 Захист і карантин рослин, 205 Лісове господарство, 203 Садівництво та виноградарство, 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, 206 Садово-паркове господарство, 208 Агроінженерія. Галузь знань 10 – Природничі науки, спеціальність 101 Екологія. Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки – спеціальність 051 Економіка. Галузь знань 07 Управління та адміністрування – спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Галузь знань 12 Інформаційні технології, спеціальність 122 Комп'ютерні науки. Галузь знань - 24 сфера обслуговування, спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа, 242 Туризм. Галузь знань – 13 Механічна інженерія, спеціальність 133 Галузеве машинобудування. Галузь знань – 14 Електрична інженерія, спеціальність 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка. Галузь знань 18 – Виробництво та технології, спеціальність 181 – Харчові технології. Галузь знань – 08 Право, спеціальність 081 Право. Вінниця: ВНАУ, 2022. 41 с.

Автори:

Бойко Ю.М., кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України та філософії

Левчук К.І., доктор історичних наук, професор кафедри історії України та філософії

Рецензенти:

Легун Ю.В., д. і. н., професор, директор Державного архіву Вінницької області;

Богатчук С.С., кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України та філософії.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії України та філософії.

Протокол № _ від _____ 2022 р.

Погоджено на засіданні навчально-методичної комісії факультету менеджменту та права ВНАУ.

Протокол № _ від _____ 2022 р.

Рекомендовано науково-методичною комісією Вінницького національного аграрного університету.

Протокол № _ від _____ 2022 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
Зміст, завдання, мета вивчення дисципліни «Історія України»	4
Структура змісту навчальної дисципліни «Історія України» і примірний розподіл навчального часу	7
Атестація I. Історія України до кінця 18 століття	9
Тема 1. З глибини віків (2 год.)	9
Тема 2. Доба Стародавньої Русі (2 год.)	10
Тема 3. Українська культура в ранньому середньовіччі (2 год.)	11
Тема 4. Польсько-Литовська доба в історії України (2 год.)	12
Тема 5. Україна в середині – другій половині 17 ст. (2 год.)	14
Тема 6. Україна у 18 столітті (2 год.)	15
Тема 7. Українська культура у 14–18 століттях (2 год.)	16
Тема 8. Культура запорозького козацтва (для самост. опрацюв.)	17
Атестація II. Історія України від століття 19 до незалежності	18
Тема 9. Україна у 19 столітті (2 год.)	18
Тема 10. Українська культура 19 століття (2 год.)	20
Тема 11. Україна у першій половині 20 століття (1900 - 1921) (2 год.)	21
Тема 12. Україна у міжвоєнний період (1921 – 1939) (2 год.)	22
Тема 13. Україна у Другій світовій війні. Післявоєнна відбудова. Радянізація Західної України (1939 – 1953) (2 год.)	24
Тема 14. Україна – від середини 20 ст. до незалежності (2 год.)	25
Тема 15. Українська культура у 20-му столітті (2 год.)	26
Орієнтовний перелік тем індивідуальних творчих завдань	28
Питання для підготовки до підсумкового контрольного заходу	30
Форми контролю та критерії оцінювання знань	35
Рекомендовані джерела інформації	37
Інформаційні ресурси	41
Посилання на відеолекції до навчальної дисципліни «Історія України»	41
Політика навчальної дисципліни	41

ВСТУП

Зміст, завдання, мета вивчення дисципліни «Історія України»

Основою *змісту навчальної дисципліни* становить науково-методичне узагальнення суспільно-політичного, державницького, культурного життя України на всіх етапах її розвитку.

Завдання курсу «Історія України»:

- використання новітніх здобутків історичної науки у викладанні історії України;
- реалізація у навчальному процесі принципів історизму та наукової об'єктивності в оцінці історичних фактів, явищ і подій;
- патріотично-гуманістична спрямованість історичної освіти у фаховій підготовці студентів технічних, технологічних, правничих та економічних спеціальностей.

Мета вивчення дисципліни «Історія України»:

формування майбутніх фахівців з вищою освітою як свідомих громадян України;

- розвиток свідомого почуття патріотизму та відповідних глибоких морально-етичних переконань в усіх сферах суспільного життя, усвідомлення молоддю власної причетності до багатовікової історії українського народу, його самобутньої культури;
- сприяння усвідомленню студентами належності України до світового історико-культурного простору та невідривності від європейської цивілізаційної спільноти;
- прищеплення майбутнім фахівцям навичок аналізу історичних джерел і наукової літератури, уміння осмислювати закономірності розвитку українського народу в контексті історії людської цивілізації;
- вироблення умінь застосовувати набуті знання у повсякденній та професійній діяльності задля адекватної орієнтації в суспільно-політичному житті та формування зваженої оцінки суспільних подій та явищ.

Предметом курсу «Історія України» є історична діяльність, суспільне і культурне життя українського народу на різних етапах його існування.

Основними формами вивчення курсу «Історія України» є:

- лекції,
- практичні заняття,
- самостійна робота студентів,
- наукова робота через участь студентів у конференціях та олімпіадах.

Лекції охоплюють весь курс навчальної дисципліни. Вони покликані допомогти студентам опанувати головні питання й проблеми тем, полегшити і поглибити їх вивчення за науковою історичною літературою. Лекції мають пізнавальний, цілісний характер і сприяють розвитку історико-

культурологічного мислення у студентів.

Практичні заняття є формою контролю за результатами самостійної роботи студентів. Водночас вони дають змогу розкрити індивідуальність особистості студента через підготовку доповідей, розгорнутих бесід, дискусій, круглих столів, рецензування та обговорення рефератів, колоквиумів. Такі активні форми навчання допомагають студенту поглибити й творчо осмислити одержані знання.

Самостійна робота з навчальною і додатковою літературою дає можливість знайомства з підручниками, довідниками, монографіями, документальними і матеріальними джерелами, альтернативними точками зору різних авторів на конкретні історичні проблеми. Самостійна робота виховує у студентів самодисципліну, почуття відповідальності, вміння орієнтуватися в розмаїтті думок і підходів, творчо осмислювати одержані знання. До послуг студентів відеолекції з навчальних тем.

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, вноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає:

- планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення;
- виконання здобувачем запланованої самостійної роботи;
- контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Кращому засвоєнню матеріалу сприяють **екскурсії** до музеїв міста Вінниці під керівництвом викладачів навчальної дисципліни, віртуальні **краєзнавчі подорожі**, які розширюють уявлення студентів про історію та культуру не тільки України в цілому, але й нашої малої Батьківщини.

До основи організації процесу вивчення дисципліни «Історія України» покладено принцип **студентоцентризму**, у відповідності до якого

передбачається:

- гнучке використання різноманітних педагогічних методів;
- регулярне оцінювання і коригування способів подачі матеріалу та педагогічних методів;
- заохочення в студента почуття самостійного творення водночас із забезпеченням належного наставництва і підтримки з боку викладача;
- розвиток взаємоповаги у стосунках студентів і викладача;
- вільний вибір студентом тем індивідуальних завдань, форм реалізації творчих робіт, презентацій тощо.

Реалізація принципів *академічної свободи* дозволяє студенту отримувати поглиблені знання згідно своїм особистим нахилам, умовам і обставинам, висловлювати власну науково обґрунтовану думку в усній чи письмовій формі стосовно питань, що розглядаються, мати вільний доступ до усіх видів навчальних та методичних джерел.

Рекомендації щодо організації самостійної роботи студента з підготовки до практичного заняття

1. За допомогою презентації до відповідної навчальної теми і записів, зроблених у робочому зошиті під час лекційного заняття, пригадати основний зміст навчального матеріалу.
2. Ознайомитись з переліком питань, що виносяться на практичне заняття.
3. У відповідній частині та розділі навчального посібника з історії України знайти відповіді на запропоновані питання, опанувати базову інформацію. Переглянути презентації до навчальної теми. Якщо студент пропустив лекційне заняття – переглянути відео лекцію до відповідної теми.
4. Доповнити свої знання за допомогою інших джерел інформації.
5. Перевірити якість засвоєння матеріалу за допомогою друзів-студентів, виконання тестових завдань, розміщених на сайті ВНАУ.
6. Виконати індивідуальне завдання.

**СТРУКТУРА ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»
ТА ПРИМІРНИЙ РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ**

Назви атестацій і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	ла	ін	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Атестація I. Історія України до кінця 18 століття												
Тема 1. З глибини віків	8	2	2			4	8	0,27	0,43			7,3
Тема 2. Доба Стародавньої Русі	8	2	2			4	8	0,27	0,43			7,3
Тема 3. Українська культура в ранньому середньовіччі	8	2	2			4	8	0,27	0,43			7,3
Тема 4. Польсько-Литовська доба в історії України	8	2	2			4	8	0,27	0,43			7,3
Тема 5. Україна в середині – другій половині 17 століття	8	2	2			4	8	0,27	0,43			7,3
Тема 6. Україна у 18 столітті	8	2	2			4	8	0,27	0,43			7,3
Тема 7. Українська культура 14 – 18 століть	8	2	2			4	8	0,27	0,43			7,3
Тема 8. Культура запорозького козацтва	8	2	-			6	8	0,27	0,43			7,3
Разом за атестацією I	64	16	14			34	-	-	-	-	-	-
Атестація II. Історія України від століття 19 до незалежності												
Тема 9. Україна у 19 столітті	8	2	2			4	8	0,27	0,43			7,3
Тема 10. Українська культура 19 століття	8	2	2			4	8	0,27	0,43			7,3
Тема 11. Україна у першій половині 20 століття (1900 – 1921)	8	2	2			4	8	0,27	0,43			7,3
Тема 12. Україна у міжвоєнний період (1921 – 1939)	8	2	2			4	8	0,27	0,43			7,3
Тема 13. Україна у Другій світовій війні. Відбудова. Радянізація Західної України	8	2	2			4	8	0,27	0,43			7,3
Тема 14. Україна – від середини 20 століття до незалежності	8	2	2			4	8	0,27	0,43			7,3

Тема 15. Українська культура в 20 столітті	8	2	2			4	8	0,27	0,43			7,3
Разом за атестацією II	56	14	14			28	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	30	28	-	-	62	120	4	6	-	-	110

Зв'язок тем навчальної дисципліни «Історія України» з формуванням програмових компетенцій студентів

Тиж-день	Назви теми	Компетенції
1	Тема 1. З глибини віків	За робочою програмою
2	Тема 2. Доба Стародавньої Русі	
3	Тема 3. Українська культура в ранньому середньовіччі	
4	Тема 4. Польсько-Литовська доба в історії України	
5	Тема 5. Україна в середині – другій половині 17 століття	
6	Тема 6. Україна у 18 столітті	
7	Тема 7. Українська культура 14 – 18 століть	
8	Тема 8. Культура запорозького козацтва	
9	Тема 9. Україна у 19 столітті	
10	Тема 10. Українська культура 19 століття	
11	Тема 11. Україна у першій половині 20 століття (1900 – 1921)	
12	Тема 12. Україна у міжвоєнний період (1921 – 1939)	
13	Тема 13. Україна у Другій світовій війні. Повоєнна відбудова. Радянізація Західної України	
14	Тема 14. Україна – від середини 20 століття до незалежності	
15	Тема 15. Українська культура в 20 столітті	

АТЕСТАЦІЯ І. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ДО КІНЦЯ 18 СТОЛІТТЯ

Тема 1. З глибини віків (2 год.)

План

1. Археологія. Хронологія. Археологічна періодизація давньої історії.
2. Передісторія України в епоху панування привласнюючого господарства (палеоліт, мезоліт).
3. Передісторія України за часів становлення відтворюючого господарства (неоліт і неолітична революція, буго-дністровська археологічна культура; енеоліт – становлення кольорової металургії, завершення переходу до відтворюючого господарства, трипільська, середньостогівська, давньоямна культурно-історичні спільності; культурні новації бронзового віку; початок епохи заліза; скіфська епоха в Україні - культури кочівників степу та землеробів лісостепу; грецька колонізація Північного Причорномор'я).

Питання для самопідготовки та опитування

1. Археологія. Археологічна культура. Хронологія. Археологічна періодизація давньої історії.
2. Ранній та середній палеоліт в Україні.
3. Культури пізнього палеоліту і мезоліту в Україні.
4. Неоліт, неолітична революція. Буго-дністровська культура.
5. Енеоліт. Трипільська, середньостогівська, давньоямна культурно-історичні спільності в Україні.
6. Культурні новації бронзового віку.
7. Початок епохи заліза в Україні: чорноліська культура, кіммерійці.
8. Скіфська епоха: етнічна географія Скіфії, культура кочівників українського степу 7 – 4 ст. до н.е.
9. Культура землеробів-скотарів українського лісостепу 8–4 ст. до н.е.
10. Грецька колонізація Північного Причорномор'я.

Література

- Археологія України. Курс лекцій / За ред. Залізняка Л.Л. Київ: Либідь, 2005. 504 с.
- Бунятян К.П., Мурзін В.Ю., Симоненко О.В. На світанку історії // Україна крізь віки. Т.1. Київ: Альтернативи, 1998. 335 с.
- Геродот. Історії в дев'яти книгах / Пер. А.О. Білецького. Київ: Наукова думка, 1993. - 579 с.
- Залізняк Л.Л. Первісна історія України. Київ: Вища школа, 1999. 263 с.
- Історія України та етнокультурологія: Навчальний посібник для самостійної

роботи студентів. У 2-х частинах. Частина II. Етнокультурологія / Укладач Бойко Ю.М. Вінниця: ВНАУ, 2017. 184 с. + 212 іл. (тема 9).

Міхеєв В.К., Шрамко Б.А. Археологія залізного віку Східної Європи. Харків: Каравела, 2000. 346 с.

Відеолекція до теми 1 (9)¹. URL: <https://youtu.be/RNHZeNNWnwg>

Тема 2. Доба Стародавньої Русі (2 год.)

План

1. Хронологія основних подій (хронологічна таблиця.)
2. Формування східного слов'янства та засад державності (поява і розселення східних слов'ян у Європі за різними джерелами; етапи формування давньоруської державності та їх особливості; етапи розвитку Давньоруської держави та їх особливості).
3. Суспільний лад Київської Русі (феодала, вільні общинники, смерди, закупи, ізгої, челядь і холопи, міське населення).
4. Державний устрій Київської Русі (Великий київський князь та його адміністрація, місцеві князі та зміни у їх повноваженнях, феодальні з'їзди-снєми, форми самоуправління у місті та на селі, збройні сили, церква, судові органи).
5. Татарська навала і Галицько-Волинське князівство (татаро-монгольський погром і його наслідки для Русі; Галицько-Волинська держава, особливості її устрою та роль у пізній історії Стародавньої Русі).

Питання для самопідготовки та опитування

1. Складіть хронологічну табличку основних подій української історії від розселення східних слов'ян до 1054 р. Позначте найважливіші нововведення, запроваджені давніми руськими князями від Олега до Ярослава Мудрого.
2. Складіть хронологічну табличку основних подій української історії від смерті Ярослава Мудрого до кінця існування Галицько-Волинської Русі (княжі снєми та їх рішення, князювання Володимира Мономаха, Романа Мстиславовича, Данила Романовича, поділ Галицько-Волинської Русі між Польщею і Литвою).
3. Назвіть передумови становлення давньоруської державності.
4. Визначить етапи формування Давньоруської держави.
5. Охарактеризуйте етапи розвитку Давньоруської держави.
6. Розкажіть про залежні категорії населення (смерди, закупи, ізгої, челядь і холопи) та міське населення Стародавньої Русі.
7. Повноваження та функції великого князя та князівської ради.
8. Місцеві князі. Феодальні з'їзди. Віче. Вєрв.
9. Збройні сили. Церква. Судочинство

¹ В дужках нумерація навчальних тем, прийнята раніше.

10. Татарська навала і втрата верховного політичного суверенітету руськими князівствами.
11. Галицько-Волинське князівство (територія, особливості системи державного і місцевого управління, реформи Данила Романовича).

Література

- Історія України та етнокультурологія: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. У 2-х частинах. Частина I. Історія України / Бойко Ю.М.; Вінн. нац. аграрн. ун-т. Вінниця: ВНАУ, 2017. 190 с. (тема 1).
- Енциклопедія історії України у 10 томах / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ: Наукова думка, 2003 - 2013.
- Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія. Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с.
- Крип'якевич І.П. Галицько-Волинське князівство. Київ: Наукова думка, 1984. 176 с.
- Миرونчук В.Д., Ігошкін Г.С. Історія України: Навч. посіб. 2-ге вид., випр. Київ: МАУП, 2002. 328 с.
- Толочко П.П. Київська Русь. Київ: Наукова думка, 1996. 366с.
- Відеолекція до теми 1(2). URL: <https://youtu.be/0XJVXqm8sn4>

Тема 3. Українська культура в ранньому середньовіччі (2 год.)

План

1. Хронологія основних подій (хронологічна таблиця).
2. Матеріальна культура східних слов'ян та Київської Русі (господарство, військова справа, поселення, побут).
3. Духовна культура східних слов'ян та Київської Русі (особливості язичницького світогляду, поширення християнства, писемність, освіта, література, мистецтво).

Питання для самопідготовки та опитування

1. Господарство (системи орного землеробства, скотарство).
2. Господарство (ремесла, торгівля).
3. Військова справа (мечі, шаблі, списи, сокири, булави, кістені, луки).
4. Військова справа (захисний обладунок, спорядження вершника та коня, фортифікація, чисельність та організація війська).
5. Давньоруське місто(особливості планування, забудови, склад мешканців).
6. Побут населення Давньої Русі: житловий будинок, посуд, хатне начиння, система харчування, одяг, поховальні обряди та звичаї.

7. Особливості язичницького світогляду давніх слов'ян.
8. Поширення християнства на Русі.
9. Писемність, освіта, література Давньої Русі.
10. Мистецтво Давньої Русі: архітектура, монументальний живопис.
11. Мистецтво Давньої Русі: станковий живопис, кам'яне різьблення, музика.

Література

- Баран В.Д. Давні слов'яни / за заг. ред. В. Смолія; НАН України, Ін-т археології, Ін-т історії України. Київ, 1998. 336 с. (Україна крізь віки: у 15-ти т.; т. 3).
- Баран В.Д., Козак Д.Н., Терпиловський Р.В. Походження слов'ян. Київ: Наук. думка, 1991. 144с.
- Бойко Ю.М. Історія української культури в біографіях видатних діячів. Частина I (9 – 17 століття). Вінниця, 2013. 125 с.
- Історія України та етнокультурологія: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. У 2-х частинах. Частина II. Етнокультурологія / Бойко Ю.М.; Вінн. нац. аграрн. ун-т. Вінниця: ВНАУ, 2017. 184 с. (тема 10).
- Кресальний М.Й. Софійський заповідник у Києві. Архітектурно-історичний нарис. Київ: Держ. ви-во літ. з будівництва і архітектури, 1960. 426с.
- Повість минулих літ. літопис: для ст. шк. віку / пер. В. Близнеця; худож. Г. Якутович. 2-ге вид. Київ: Веселка, 1989. 220 с.
- Попович М. В. Нарис історії культури України. Київ: АртЕк, 1998. 728 с.
- Сегеда С.Д. Антропологічний склад українського народу: етногенетичний аспект. Київ: Вид-во ім.О.Теліги, 2001. 102 с.
- Толочко О.П., Толочко П.П. Київська Русь / за заг. ред. В. Смолія. Київ: Альтернативи, 1998. 352 с. (Україна крізь віки: у 15-ти т.; т. 4.)
- Відеолекція до теми 3 (10). URL: <https://youtu.be/-E4F0BBZEh8>

Тема 4. Польсько-Литовська доба в історії України (2 год.)

План

1. Хронологія основних подій (хронологічна таблиця).
2. Іноземна колонізація українських земель (захоплення українських земель Польщею, Литвою, Молдовою, Угорщиною та іншими державами; завершення процесу формування українського етносу та його державницької ідеї; початок антифеодальної та національно-визвольної боротьби українського народу).
3. Суспільний лад (феодалі, духівництво, селянство та етапи його покріпачення, міське населення і Магдебурзьке право, козацтво та його різновиди).
4. Державний устрій (вищі органи державної влади й управління в Королівстві Польському, Великому князівстві Литовському, Речі Посполитій; місцеве управління та його особливості щодо українських земель; міське

самоуправління; громадські організації українського міщанства - братства; судові установи та їх функції; військова організація Речі Посполитої; козацьке самоврядування).

Питання для самопідготовки та опитування

1. Складіть хронологічну табличку основних подій української історії між 1350 – 1572 рр.
2. Складіть хронологічну табличку основних подій української історії між 1596 – 1638 рр.
3. Феодали, духовенство
4. Селянство. «Устава на волоки» 1557р. та посилення закріпачення селян.
5. Міське населення. Магдебурзьке право. Надання Магдебурзького права окремим містам України та Вінниччини.
6. Козацтво: козаки-селяни, реєстрове козацтво, запорізьке (Низове) козацтво.
7. Вищі органи державної влади й управління Королівства Польського та Великого князівства Литовського (виділіть спільні риси та відмінності).
8. Вищі органи державної влади й управління Речі Посполитої.
9. Адміністративний устрій та місцеве управління Речі Посполитої.
10. Міське управління. Громадські організації міщанства. Судочинство.
11. Військова організація Речі Посполитої. Козацьке самоврядування.

Література

- Андрущенко В.Л., Федосов В.М. Запорозька Січ як український феномен. Київ: Заповіт, 1995. 173 с.
- Історія України та етнокультурологія: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. У 2-х частинах. Частина I. Історія України / Бойко Ю.М.; Вінн. нац. аграрн. ун-т. Вінниця: ВНАУ, 2017. 190 с. (тема 2).
- Голобуцький В. Запорозьке козацтво. Київ: Вища школа, 1994. 539 с.
- Енциклопедія історії України у 10 томах / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ: Наукова думка, 2003 – 2013.
- Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644 с.
- Історія українського козацтва: нариси у 2 т. \ Редкол: Смолій (відп. ред) та інші. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. Т.1. 800 с.
- Субтельний О. Україна: Історія. Київ: Либідь, 1993. 720 с.
- Уривалкін О.М. Історія України (середина XIII – середина XVII ст.). Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Київ: «Кондор», 2005. с.284
- Тишик Б., Вівчаренко Б. Суспільно-політичний лад і право України у складі Речі Посполитої та Литовсько держави. Львів: Світ, 1996 р. 162 с.

Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків: У 3 т. Львів: Світ. Т. І. 1990.316 с.
Відеолекція до теми 4 (2). URL: <https://youtu.be/gID3gAzXd7E>

Тема 5. Україна в середині – другій половині 17 ст. (2 год.)

План

1. Хронологія основних подій (хронологічна таблиця).
2. Війна українського народу за визволення з-під влади Речі Посполитої (причини і завдання війни; формування Першої Української національної держави у 1648-1654 рр.: органи публічної влади, військо, церква, територія, адміністративний устрій, податкова система, міжнародні зв'язки).
3. Переяславська рада та Березневі статті 1654 р. (Переяславський договір, Березневі статті, особливості державно-правових зв'язків між Україною та Царством Московським).
4. Україна після Богдана Хмельницького (початок смути; поділ українських земель; гетьманські статті; суспільний устрій Гетьманщини - феодалі, реєстрове козацтво, селяни-посполиті; державно-політичний устрій та органи управління; церква; суд; органи Росії для управління Україною, збройні сили Росії в Україні).

Питання для самопідготовки та опитування

1. Складіть хронологічну таблицю основних подій української історії між 1648 – 1654 рр.
2. Складіть хронологічну таблицю основних подій української історії між 1657 - 1667 рр.
3. Складіть хронологічну таблицю основних подій української історії між 1668 - 1687 рр.
4. Визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького (причини і завдання війни, особливості умов формування Першої Української держави).
5. Територія та система організації управління Першої Української держави.
6. Адміністративний устрій, населення, податкова система, військо, міжнародні зв'язки, форма правління Першої Української держави.
7. Переяславський договір та Березневі статті 1654 р.
8. Початок Руїни. Поділ українських земель.
9. Суспільний устрій Гетьманщини (феодалі, реєстрове козацтво, селяни-посполиті).
10. Державний устрій Гетьманщини (гетьман, генеральний уряд, реєстрове військо).
11. Церква. Органи Росії для управління Україною. Збройні сили Росії в Україні.

Література

- Атлас з історії України (16 – 18 ст.). 8 клас. ЗАТ «Інститут передових технологій», 2004.
- Атлас з історії України (друга половина 18 – початок 19 ст.). 9 клас. ЗАТ «Інститут передових технологій», 2004.
- Гуржій О. Українська козацька держава в другій половині XVII - XVIII ст.: кордони, населення, право. Київ: Основи, 1996. 222 с.
- Енциклопедія історії України у 10 томах / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін.. НАН України. Інститут історії України. Київ: Наукова думка, 2003 – 2013.
- Історія України та етнокультурологія: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. У 2-х частинах. Частина I. Історія України / Бойко Ю.М.; Вінн. нац. аграрн. ун-т. Вінниця: ВНАУ, 2017. 190 с.(тема 3).
- Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644 с.
- Яковлева Т. Руїна Гетьманщини: Від Переяславської ради-2 до Андрусівської угоди (1659- 1667). Київ: «Основи», 2003. 644 с.
- Відеолекція до теми 5 (3). URL: <https://youtu.be/fKNdehmuS3g>

Тема 6. Україна у 18 столітті (2год.)

План

1. Хронологія основних подій (хронологічна таблиця).
2. Загальна характеристика періоду в історії України (поділ українських земель; економічний розвиток; поступове обмеження прав українського народу з боку Російської імперії).
3. Суспільний лад Гетьманщини (феодала - нова шляхта; духівництво; селяни-посполиті; реєстрове козацтво; запорізьке козацтво; міське населення).
4. Державний устрій Гетьманщини (перетворення Гетьманщини на Малу Росію; гетьман та його повноваження, зміни в адміністративному устрої; Запорізька Січ; церква; судовий устрій; органи Росії для управління Україною; збройні сили України; збройні сили Росії в Україні).

Питання для самопідготовки та опитування

1. Хронологія основних подій (складіть і прокоментуйте хронологічну таблицю української історії у 18 ст.).
2. Загальна характеристика періоду в історії України.
3. Феодала, духовенство, селяни-посполиті.
4. Реєстрове козацтво, запорізьке козацтво, міське населення
5. Гетьман, Запорізька Січ, церква, судочинство.
6. Органи Росії для управління Україною. Збройні сили Росії в Україні.

Література

Атлас з історії України (1914 – 1939 роки). 10 клас. ЗАТ «Інститут передових технологій», 2004.

Атлас з історії України (друга половина 18 – початок 20 ст.). 9 клас. ЗАТ «Інститут передових технологій», 2004.

Енциклопедія історії України у 10 томах / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін.. НАН України. Інститут історії України. - Київ: Наукова думка, 2003 - 2013.

Історія України та етнокультурологія: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. У 2-х частинах. Частина I. Історія України / Бойко Ю.М.; Вінн. нац. аграрн. ун-т. Вінниця: ВНАУ, 2017. 190 с. (тема 4).

Субтельний О. Україна: Історія. Київ: Либідь, 1993. 720 с.

Відеолекція до теми 6 (4). URL: <https://youtu.be/06qZzHFewyM>

Тема 7. Українська культура у 14–18 століттях (2 год.)

План

1. Хронологія основних подій (хронологічна таблиця).
2. Освіта, книгодрукування (корпоративні та приватні заклади освіти; Острозька школа-академія; Львівська братська школа; київська братська школа; Києво-Могилянський колегіум та академія; єзуїтська освіта в Україні; початок книгодрукування у Європі; друкарсько-просвітительська діяльність Івана Москвитина в Україні).
3. Література, драматургія (літературні жанри та їх особливості; шкільна драма та народний вертеп).
4. Мистецтво (архітектура; живопис; музичне мистецтво).

Питання для самопідготовки та опитування

1. Освіта в Україні 14-18 ст. (загальна характеристика, Острозька школа-академія).
2. Освіта в Україні 14-18 ст. (корпоративні православні навчальні заклади, Львівська братська школа).
3. Освіта в Україні 14-18 ст. (Київська братська школа, Київський колегіум, Києво-Могилянська академія).
4. Освіта в Україні 14-18 ст. (католицькі навчальні заклади в Україні).
5. Початок книгодрукування у Європі. Іван Федорович Москвитин.
6. Література, поезика, драматургія в Україні 14-18 ст.
7. Архітектура і живопис в Україні 14-18 ст.
8. Скульптура, музичне мистецтво в Україні 14-18 ст.

Література

- Бойко Ю.М. Історія української культури в біографіях видатних діячів. Частина I (9 – 17 століття). Вінниця, 2013. 125 с.
- Бойко Ю.М. Історія української культури в біографіях видатних діячів. Частина II (18 – 19 ст.). Вінниця, 2014. 74 с.
- Історія України та етнокulturологія: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. У 2-х частинах. Частина II. Етнокulturологія / Бойко Ю.М.; Вінн. нац. аграрн. ун-т. Вінниця: ВНАУ, 2017. 184 с. (тема 11).
- Грушевський М. Історія української літератури. Київ: Либідь, 1993. Т. 1. 392 с.
- Данилевский Г.И. Украинская старина. Материалы для истории украинской литературы и народного образования (Сковорода, Каразин, Основьяненко). Харьков: Сага, 2010. 403 с.
- Жолтовський М.П. Художнє життя в Україні XVI – XVIII ст. Київ: Наук. думка, 1983. 177 с.
- Історія української культури у п'яти томах / Гол. Ред.: В.А. Смолій. - Т. 2, 3. - Київ, 2001, 2003.
- Кемпа Т. Костянтин Василь Острозький (бл. 1524/1525 - 1608) воєвода Київський і маршалок землі Волинської / пер. з польської. Хмельницький: Мельник А.А., 2009. 342 с.
- Навольська Г.І. Педагогічна діяльність ордену єзуїтів в Україні (XVII - перша половина XVIII ст.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : - загальна педагогіка та історія педагогіки / Галина Іванівна Навольська; ТНПУ ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2011. 20 с.
- Попович М. В. Нарис історії культури України. Київ: АртЕк, 1998. 728 с.
- Семчишин М. Тисяча років української культури: історичний огляд культурного процесу. 2-ге вид. Київ: Друга рука, 1993. 550 с.
- Січинський В. Чужинці про Україну. Вибір з описів подорожей по Україні та інших писань чужинців про Україну за десять століть. Київ: Довіра, 1992. 255 с.
- Український портрет XVI – XVIII ст.: Каталог-альбом / уклад.: Г. Белікова, Л. Членова. Київ, 2006; Хмельницький: Галерея; Київ: Артанія Нова, 2006. 351 с.
- Відеолекція до теми 7 (11). URL: <https://youtu.be/IJHRPGyueaA>

Тема 8. Культура запорозького козацтва (для самостійного опрацювання)

План

1. Хронологія основних подій (хронологічна таблиця).
2. Джерела формування, склад та чисельність козацтва.
3. Адміністративно-політичний устрій Війська Запорізького Низового.
4. Військовий устрій та військова справа козаків.
5. Звичаї, побут, освіта

Питання для самопідготовки та опитування

1. Хронологія основних подій.
2. Джерела формування, склад та чисельність козацтва.
3. Адміністративно-політичний устрій Війська Запорізького Низового.
4. Військовий устрій та військова справа.
5. Звичаї, побут, освіта.

Література

- Боплан, Г.Л. де. Опис України. Львів: Каменяр, 1990. 301 с.
- Історія України та етнокulturологія: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. У 2-х частинах. Частина II. Етнокulturологія / Бойко Ю.М.; Вінн. нац. аграрн. ун-т. Вінниця: ВНАУ, 2017. 184 с. (тема 12).
- З української старовини. Альбом / Текст Д.І. Яворницького: мал. М.С. Самокиша, С.І.Васильківського. Київ: Мистецтво, 1991. 316 с.: іл.
- Рігельман О. Літописна оповідь про Малу Росію та її народ і козаків узагалі. Київ: «Либідь», 1994. 768 с.
- Січинський В. Чужинці про Україну. Київ: Слово, 1991. 96 с.
- Яворницький Д. Історія запорізьких козаків. У 3-х томах. Львів: «Світ», 1990-1992. 319, 391, 452 с.
- Відеолекція до теми 8 (12). URL: <https://youtu.be/JzS36gwlcCY>

АТЕСТАЦІЯ II. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ВІД СТОЛІТТЯ 19 ДО НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Тема 9. Україна у 19 столітті (2 год.)

План

1. Хронологія основних подій (хронологічна таблиця).
2. Загальна характеристика періоду в історії України (скасування кріпацтва та значення селянської реформи для економічного розвитку українських земель).
3. Суспільний лад (дворянство; духівництво; міське населення; селяни).
4. Державний устрій (центральні органи влади та управління; місцеве управління; суд; збройні сили).
5. Суспільно-політичний лад на західноукраїнських землях (захоплення західноукраїнських земель Австрією; суспільний лад; державний устрій; суд; соціально-національне гноблення українців).

Питання для самопідготовки та опитування

1. Хронологія основних подій (складіть і прокоментуйте хронологічну таблицю української історії у 19 ст.).
2. Скасування кріпацтва та особливості цього процесу в Україні.
3. Розвиток господарства після скасування кріпацтва.
4. Промислово-економічне районування України. Торгівля, транспорт та шляхи сполучення.
5. Дворянство, духовенство, міське населення («міські обивателі»).
6. Селяни («сільські обивателі»).
7. Центральні органи влади та управління. Міське управління. Земська реформа 1864 р.
8. Судочинство. Судова реформа 1864 р.
9. Збройні сили. Військова реформа (1864 - 1874).
10. Захоплення західноукраїнських земель Австрією. Суспільний лад.
11. Державний устрій. Судочинство.
12. Національно-культурне гноблення українців і початок першої хвилі еміграції.

Література

Boiko Yurii. Right-Bank Ukraine in the middle of the 19-th century. History in statistics. Vinnytsia: VNAU, 2020. 229 p.

Атлас з історії України (друга половина 18 – початок 20 ст.). 9 клас. ЗАТ «Інститут передових технологій», 2004.

Енциклопедія історії України у 10 томах / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін.. НАН України. Інститут історії України. Київ: Наукова думка, 2003 – 2013.

Бойко Ю.М. Правобережна Україна в середині XIX ст. Історико- статистичні нариси: [Монографія]: Ю.М. Бойко; Вінницький національний аграрний університет. Вінниця: ВНАУ, 2020. 240 с.

Історія України та етнокультурологія: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. У 2-х частинах. Частина I. Історія України / Бойко Ю.М.; Вінн. нац. аграрн. ун-т. Вінниця: ВНАУ, 2017. 190 с. (тема 5).

Бойко Ю.М., Левчук К.І. Лісостепова Україна напередодні великих реформ 19 століття: Населення, суспільство, освіта. Вінниця: ТВОРИ, 2022. 280 с.

Крупник Л. О. Історія України: формування етносів, нації, державності: Навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Л. О. Крупник. Київ: Центр учбової літератури, 2009.

Рибалка, І. К. Історія України: підруч. для студ. іст. фак. вищ. навч. закладів / І. К. Рибалка. Харків: Основа, 1995 - 1997. Ч. 2: Від початку XIX століття до лютого 1917 року. 1997. 480 с

Субтельний О. Україна: Історія. Київ: Либідь, 1993. - 720 с.

Відеолекція до теми 9 (5). URL: <https://youtu.be/R0qpFdRCPwo>

Тема 10. Українська культура 19 століття (2 год.)

План

1. Хронологія основних подій (хронологічна таблиця).
2. Етапи українського національно-культурного відродження 19- початку 20 ст. та їх ознаки (періодизація розвитку української культури у 19 ст.; моделі національно-культурного відродження «недержавних» слов'янських народів 19 ст. і особливості українського відродження).
3. Освіта і наука (освітні реформи 1804 і 1864 рр., відкриття університетів; відкриття у точних науках; розвиток гуманітарних наук - мовознавство, етнографія, «Руська трійця» та її культурно-просвітницька діяльність в Західній Україні; історична наука).
4. Розвиток літератури (романтизм; реалізм; еkleктизм).
5. Театральна та музична культура (становлення українського професійного театру; театр корифеїв М. Кропивницького; становлення українського професійного музичного мистецтва – М. Лисенко, С. Гулак-Артемовський, П. Сокальський, О. Лизогуб та ін.).
6. Архітектура і образотворче мистецтво (архітектура - класицизм, модерн, еkleктика; розвиток монументальної скульптури; українські живописці 19 - початку 20 ст. – В. Тропінін, Т. Шевченко, А. Мокрицький, І. Рєпін, М. Пимоненко, С. Васильківський, М. Самокиш та ін.).

Питання для самопідготовки та опитування

1. Хронологія основних подій.
2. Етапи українського національно-культурного відродження 19 - поч. 20 ст. та їх ознаки (періодизація розвитку української культури у 19 ст., особливості моделей національно-культурного відродження слов'янських народів у 19 ст., особливості української моделі національно-культурного відродження у 19 ст.).
3. Освіта в Україні 19 ст. (реформа 1802-1804 рр., відкриття класичних університетів).
4. Освіта в Україні 19 ст. (продовження освітньої реформи у 60-х роках 19 ст., стан освіти у Західній Україні).
5. Наука в Україні 19 ст. (досягнення в галузі природничих і гуманітарних наук).
6. Розвиток української літератури 19 ст. (нова доба в історії українського письменства, романтизм, перехід до реалізму, літературна періодика).
7. Українське театральне мистецтво 19 ст. Особливості українського театру першої та другої половини 19 ст.
8. Українське музичне мистецтво 19 ст. Формування української академічної музики.

9. Розвиток архітектури в Україні 19 ст. (класицизм, еkleктизм, модерн). Найкращі зразки монументальної скульптури в містах України 19 ст.
10. Український живопис 19 ст. Ознаки історичної зрілості української культури на рубежі 19 – 20 століть.

Література

- Історія української культури в біографіях видатних діячів / Укладач Ю.М. Бойко. Частина II. Випуск 2 (18-19 століття). Вінниця, 2015.
- Історія української культури: у 5-ти т. Т. 4, кн. 1: Українська культура першої половини XIX ст. / Б. Є. Патон (голов. ред.), В. М. Даниленко (ред.). Київ, 2008. 570 с.
- Історія України та етнокulturологія: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. У 2-х частинах. Частина II. Етнокulturологія / Бойко Ю.М.; Вінн. нац. аграрн. ун-т. Вінниця: ВНАУ, 2017. 184 с. (тема 13).
- Історія української культури: у 5-ти т. – Т. 4, кн. 2: Українська культура другої половини XIX ст. / Г. А. Скрипник (голов. ред.), Р. Я. Пилипчук та ін. Київ, 2005. 480 с.
- Попович М. В. Нарис історії культури України. Київ: АртЕк, 1998. 728 с.
- Рибалка І.К. Історія України. Ч. II Від початку XIX ст. до лютого 1917 року: підр. для іст. фак. ВНЗ. Харків: Основа, 1997. 480 с.
- Українська культура: Лекції / за ред. Дмитра Антоновича; упор. С. В. Ульяновська; вст. ст. І. М. Дзюби; перед. слово М. Антоновича; додатки С. В. Ульяновської, В. І. Ульяновського. Київ: Либідь, 1993. 592 с.
- Відеолекція до теми 10 (13). URL: <https://youtu.be/y8CmtCkNE8k>

Тема 11. Україна у першій половині 20 століття (1900 - 1921) (2 год.)

План

1. Хронологія основних подій (хронологічна таблиця).
2. Україна напередодні Першої світової війни (загальна характеристика періоду; українські національні партії; загальноросійські політичні партії та їх діяльність в Україні).
3. Україна у Першій світовій війні (плани держав Троїстого союзу й Антанти стосовно України; війна і політичні партії в Україні).
4. Українська революція 1917-1921 років. Друга Українська держава (українська революція і створення Української Народної Республіки; Універсали УНР; Брестський мирний договір; Українська Держава – Гетьманат П. Скоропадського; Директорія Української Народної Республіки; проголошення УСРР).

Питання для самопідготовки та опитування

1. Складіть хронологічну табличку основних подій в історії України 1905-1914 рр. Поясніть зміст і значення цих подій.
2. Складіть хронологічну табличку основних подій в історії України 1917 - 1921 рр. Поясніть зміст і значення цих подій.
3. Загальна характеристика періоду.
4. Революція 1905-1907 рр.
5. Українські національні партії.
6. Загальноросійські політичні партії в Україні.
7. Плани держав Троїстого союзу й Антанти стосовно України.
8. Військові дії на території України у 1914 – 1917 рр.
9. Війна і політичні партії в Україні.
10. Українська революція. Створення Української Народної Республіки.
11. Брестський мирний договір.
12. Українська Держава. Гетьманат Павла Скоропадського.
13. Директорія Української Народної Республіки.
14. Проголошення УСРР та завершення воєнних дій.

Література

Атлас з історії України (1914 – 1939 роки). 10 клас. ЗАТ «Інститут передових технологій», 2004.

Атлас з історії України (друга половина 18 – початок 20 ст.). 9 клас. ЗАТ «Інститут передових технологій», 2004.

Гунчак Т. Україна: перша половина ХХ ст.: Нарис політичної історії. Київ, 1993. 288 с.

Історія України та етнокulturологія: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. У 2-х частинах. Частина I. Історія України / Бойко Ю.М.; Вінн. нац. аграрн. ун-т. Вінниця: ВНАУ, 2017. 190 с. (тема 6).

Субтельний О. Україна: Історія. Київ: Либідь, 1993. 720 с.

Сургай Г.І., Слюсаренко А.Г., Гусев В.І. Новітня історія України. Частина I (1914-1939). Київ: Вища школа, 2000. 631 с.

Відеолекція до теми 11(6). URL: https://youtu.be/j_CDkfUT2kg

Тема 12. Україна у міжвоєнний період (1921 – 1939) (2 год.)

План

1. Хронологія основних подій (хронологічна таблиця).
2. Соціально-економічне та політичне становище України у 20 – 30 роках 20 століття. Формування тоталітарного режиму (зовнішньополітична діяльність УСРР на початку 20-х рр.; внутрішнє становище УСРР на початку 20-х рр.; Нова економічна політика; втрата Україною незалежності у процесі

утворення Радянського Союзу; індустріалізація; колективізація сільського господарства, голодомор 1932-1933 рр.);

3. Західноукраїнські землі у складі польської держави, назрівання Другої світової війни (західноукраїнські землі у 20-30-х роках; Організація українських націоналістів (ОУН); українське питання у міжнародній політиці напередодні Другої світової війни; роль «українського питання» у німецько-радянському зближенні, пакт Молотова-Ріббентропа).

Питання для самопідготовки

1. Встановлення радянської влади в Україні. Формування УСРР. Зовнішньополітична діяльність УСРР на початку 20-х років 20ст.
2. Внутрішнє становище УСРР на початку 20-х років (економічна розруха та її причини, голод 1921 – 1923 рр.).
3. Нова економічна політика.
4. Втрата Україною незалежності в процесі утворення Радянського Союзу.
5. Індустріалізація.
6. Колективізація сільського господарства. Голодомор 1932-1933 рр.
7. Україна і процес формування тоталітарного режиму в СРСР.
8. Західноукраїнські землі в 20 - 30-х роках.
9. Організація українських націоналістів (ОУН) (історія створення, особливості ОУН-М та ОУН-Б).
10. Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Роль «українського питання» в німецько-радянському зближенні. Пакт Молотова-Ріббентропа.

Література

Атлас з історії України (1914 – 1939). 10 клас. ЗАТ «Інститут передових технологій», 2004.

Атлас з історії України (1939 - 2005). 11 клас. ЗАТ «Інститут передових технологій», 2004. Бакалець О. А.

Енциклопедія історії України у 10 томах / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін.. НАН України. Інститут історії України. Київ: Наукова думка, 2003 – 2013.

Історія України та етнокультурологія: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. У 2-х частинах. Частина I. Історія України / Бойко Ю.М.; Вінн. нац. аграрн. ун-т. Вінниця: ВНАУ, 2017. 190 с. (тема 7).

Крупник Л. О. Історія України: формування етносів, нації, державності: Навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Л. О. Крупник. Київ: Центр учбової літератури, 2009.

Сургай Г.І., Слюсаренко А.Г., Гусев В.І. Новітня історія України. Частина I. (1914-1939). Київ: Вища школа, 2000. 631с.

Відеолекція до теми 12 (7). URL: <https://youtu.be/5MCmFGEI1RM>

Тема 13. Україна у Другій світовій війні. Повоєнна відбудова. Радянізація Західної України (1939 – 1953) (2 год.)

План

1. Хронологія основних подій (хронологічна таблиця)
2. Україна у Другій світовій війні (1939 - 1945) (входження західноукраїнських земель до складу СРСР; напад Німеччини на СРСР, невдачі Червоної армії в боях на Україні у 1941-1942 рр.; встановлення фашистського окупаційного режиму; радянський партизанський рух на окупованій території України; збройна боротьба формувань ОУН-УПА в 1941-1944 рр.; визволення України від німецько-фашистських загарбників).
3. Повоєнна відбудова.
4. Радянізація Західної України.

Питання для самопідготовки та опитування

1. Входження західноукраїнських земель до складу СРСР.
2. Напад Німеччини на СРСР. Невдачі Червоної армії в боях на території України у 1941 - 1942 рр.
3. Встановлення фашистського окупаційного режиму в Україні.
4. Радянський партизанський рух на окупованій території України.
5. Збройна боротьба формувань ОУН-УПА (1941-1944).
6. Визволення України.
7. Територіальні зміни та зовнішньополітична діяльність УРСР.
8. Особливості процесу повоєнної відбудови народного господарства УРСР.
9. Радянізація західних областей України.
10. Боротьба ОУН-УПА з радянською репресивною машиною.

Література

- Атлас з історії України (1914 – 1939). 10 клас. ЗАТ «Інститут передових технологій», 2004.
- Атлас з історії України (1939 - 2005). 11 клас. ЗАТ «Інститут передових технологій», 2004. Бакалець О. А.
- Енциклопедія історії України у 10 томах / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін.. НАН України. Інститут історії України. Київ: Наукова думка, 2003 – 2013.
- Історія України та етнокультурологія: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. У 2-х частинах. Частина I. Історія України / Бойко Ю.М.; Вінн. нац. аграрн. ун-т. Вінниця: ВНАУ, 2017. 190 с. (тема 7).
- Кучер В. І., Чернега П. М. Україна у Другій світовій війні (1939-1945): Посібн. для вчителя. Київ: Генеза, 2004. 272 с.
- Сургай Г.І., Слюсаренко А.Г., Гусев В.І. Новітня історія України. Частина I. (1914-1939). Київ: Вища школа, 2000. 631с.
- Відеолекція до теми 13 (7). URL: <https://youtu.be/5MCmFGEI1RM>

Тема 14. Україна – від середини 20 ст. до незалежності (2 год.)

План

1. Хронологія основних подій (хронологічна таблиця).
2. Україна в умовах десталінізації (1956 -1964) (суспільно-політичне життя та політична боротьба в Україні; становлення дисидентського руху; соціально-економічний розвиток України в 1956-1964 рр.).
3. Україна на порозі кризи: наростання застійних явищ (1965-1985) (соціально-економічне становище УРСР - наростання кризових явищ; суспільно-політичне життя - «стабілізація» і закритість).
4. Перебудова в Україні (1985 – 1991) (етапи перебудови та її наслідки для України; активізація громадського руху за незалежність України).
5. Україна незалежна (юридично-правове оформлення незалежної Української держави; система організації державної влади та управління; спроби революційного подолання об'єктивних труднощів становлення і розвитку).

Питання для самопідготовки та опитування

1. Соціально-економічний розвиток України у 1956 – 1964 рр.
2. Соціально-економічний розвиток УРСР (1965-1985).
3. Суспільно-політичне життя в Україні 1965-1985 рр.: «стабілізація» і закритість.
4. Перший, другий і третій етапи перебудови в Україні (квітень 1985 - лютий 1990), їх особливості.
5. Четвертий і п'ятий етапи перебудови в Україні (лютий 1990 – серпень 1991), їх особливості.
6. Проголошення незалежності. Перші кроки на міжнародній арені. Прийняття Конституції України 1996 р.
7. Президентські вибори 2004 р. і «Помаранчева революція».
8. Євромайдан та «Революція гідності».

Література

- Акт проголошення незалежності України: від 24 серп. 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 38. Ст. 502.
- Алексєєв Ю. М., Кульчицький С. В., Слюсаренко А. Г. Україна на зламі історичних епох: Державотворчий процес 1985–1999 рр.: Навч. посіб. Київ: ЕксОб, 2000. 296 с.
- Атлас з історії України (1914 – 1939). 10 клас. ЗАТ «Інститут передових технологій», 2004.
- Атлас з історії України (1939 - 2005). 11 клас. ЗАТ «Інститут передових технологій», 2004.

Бакалець О. А. Історія України з найдавніших часів до початку ХХІ століття: Навч. посіб. Львів: «Магнолія 2006», 2010. 573 с.

Віднянський С.В. Чому та як Українська РСР стала однією з країн-засновниць ООН? (до 70- річчя Організації Об'єднаних Націй і членства в ній України) / С.В. Віднянський // Український історичний журнал. 2015. № 5. С. 172-185.

Декларація про державний суверенітет України: від 16 лип. 1990 р. // Відомості Верховної Ради України. 1990. № 31. Ст. 429.

Енциклопедія історії України у 10 томах / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін.. НАН України. Інститут історії України. Київ: Наукова думка, 2003 – 2013.

Іванов В. М. Історія держави і права України : підручник. Київ : КУП НАНУ, 2013. 892с.

Історія України та етнокультурологія: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. У 2-х частинах. Частина І. Історія України / Бойко Ю.М.; Вінн. нац. аграрн. ун-т. Вінниця: ВНАУ, 2017. 190 с.

Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644 с.

Конституційний процес в Україні / ред. Ю. П. Рубан. Київ : НІСД, 2008. 220 с.

Конституція України : Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 року. Київ: Право, 1996. 54 с.

Колесник І. Інститут історії України: Нове українське відродження / Відп. ред. В. Смолій.

НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2016. 273 с.

Кошкіна С. Майдан. Нерозказана історія: Головне розслідування подій Революції Гідності. Київ: Брайт Стар Паблішинг, 2015. 394 с.

Кульчицький С. В. Помаранчева революція 2004 // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. Київ : Наук. думка, 2011. Т. 8 : Па — Прик. С. 412.

Відеолекція до теми 14 (8). Україна від середини 20 ст. до незалежності. URL: <https://youtu.be/wb8eHneKj6s>

Тема15. Українська культура у 20-му столітті (2 год.)

План

1. Хронологія основних подій (хронологічна таблиця).
2. Українська культура на початку 20 ст. (просвіти; січовий рух; розвиток українського книгодрукування та періодичного видавництва; становлення кінематографу; церковне життя; культурно-просвітницькі заходи Центральної Ради, Гетьманату, Директорії, радянської влади).
3. Культура України у 1920-1930-ті роки (політика українізації; літературна дискусія 1925-1928 рр.; ліквідація не писемності; течії в літературі; новий

український театр; нові течії у живописі; розвиток монументальної та декоративної скульптури; грандіозні архітектурні проекти; українське поетичне кіно О. Довженка; «розстріляне відродження»; культурне життя в Західній Україні).

4. Культура України у 40-ві - на початку 90-х років 20 ст. (розвиток науки, літератури у часи Другої світової війни та у післявоєнний період; «відлига» та участь творчої інтелігенції в протестному русі; дисидентський рух; українська культура в часи «застою»; перебудова).

Питання для самопідготовки та опитування

1. Загальне піднесення культурного життя в Україні на початку 20 ст.: «Просвіти» та інші громадські культурницькі організації, «Січовий рух», стан книгодрукування та періодики, перші кіностудії в Україні.
2. Культурницька політика Центральної Ради і Директорії УНР.
3. Культурницька політика Української держави.
4. Культурницька політика радянської влади.
5. Політика українізації в Україні (1922 – 1933), літературна дискусія 1925 – 1928 років.
6. Ліквідація неписьменності. Літературний процес в Україні 20-х поч. 30-х років 20 ст.
7. Театральне життя, кінематограф в Україні 20-х поч. 30-х років 20 ст.
8. Музичне мистецтво, архітектура, розвиток монументальної та монументально декоративної скульптури в Україні 20-х поч. 30-х років 20 ст.
9. «Розстріляне відродження» і масовий терор в Україні 20-х поч. 30-х років 20 ст. Культурне життя Західної України.
10. Воєнний та повоєнний період в історії української культури 20 ст.
11. Часи хрущовської «відлиги» і дисидентський рух в історії української культури 20 ст.
12. Період «застою» і «перебудови» в історії української культури 20 ст.

Література

Історія української культури: у 5-ти т. Т. 5, кн. 1: Українська культура ХХ - початку ХХІ ст. / Б. Є. Патон (голов. ред.), В. М. Даниленко (ред.). К.: Наук. думка, 2011. – 863 с.

Історія української культури: у 5-ти т. Т. 5, кн. 2: Українська культура ХХ - початку ХХІ ст. / Б. Є. Патон (голов. ред.), В. М. Даниленко (ред.). К.: Наук. думка, 2011. 1032 с.

Калініченко В.В., Рибалка І.К. Історія України. Частина III: 1917-2003 рр. Підручник для історичних факультетів вищих навчальних закладів. - Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2004. 628 с.

Попович М.В. Нарис історії культури України. - Київ: АртЕк, 1999. 728 с.

Рибалка І.К. Історія України. Частина II: Від початку ХІХ ст. до лютого 1917 року [Підр. для іст. фак. вищих навч. закладів]. - Харків: Основа, 1997. 480 с.
Українська культура: Лекції за редакцією Дмитра Антоновича / Упор. С.В. Ульяновська; Вст. ст. І.М. Дзюби; Перед. слово М. Антоновича; Додатки С.В. Ульяновської, В.І. Ульяновського. Київ: Либідь, 1993. - 592 с. з іл. («Пам'ятки історичної думки України»).

Відеолекція до теми 15 (14). URL: <https://youtu.be/xmb87mIPCPE>

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ

1. Безбородько Олександр Андрійович (1747 - 1799) – державний і політичний діяч, дипломат.
2. Березовський Максим Созонтович (1745 - 1777) – співак, музикант і композитор.
3. Боровиковський Володимир Лукич (1757 - 1825) – художник-портретист.
4. Бортнянський Дмитро Степанович (1751 - 1825) – композитор, музикант, диригент.
5. Весільна обрядовість українців
6. Вишневецький Дмитро Іванович (1516? - 1564) – князь, засновник Запорізької Січі.
7. Вплив політики Б.Хмельницького на формування української народності.
8. Гоголь Микола Васильович (1809-1852) – прозаїк, драматург, публіцист.
9. Гребінка Євген Павлович (1812-1848) – байкар, белетрист, видавець, громадський діяч.
10. Діяльність ОУН та УПА в боротьбі за українську державність. Історичні портрети С. Бандери, Р. Шухевича.
11. Іларіон (кінець 10 ст. - 1088) – оратор і письменник, церковний діяч Давньої Русі.
12. Історія зародження української державності – «Норманська теорія» чи «Україна-Русь»?
13. Каразін Василь Назарович (1773 - 1842) – просвітитель, вчений-натураліст, засновник Харківського університету.
14. Квітка-Основ'яненко Григорій Федорович (1778 - 1843) – письменник, драматург, громадський діяч.
15. Костомаров Микола Іванович (1817-1885) – історик, мислитель, суспільний діяч.
16. Котляревський Іван Петрович (1769 - 1838) – поет, драматург, педагог, громадський діяч.
17. Куліш Пантелеймон Олександрович (1819-1897) – письменник,

- етнограф, історик, громадський діяч.
18. Левицький Дмитро Григорович (1735 - 1822) – художник-портретист.
 19. Лосенко Антон Павлович (1737 - 1773) – художник, професор і директор Петербурзької Академії мистецтв.
 20. Мазепа Іван Степанович (1639 - 1709) – суспільно-політичний діяч, воєначальник, дипломат, меценат.
 21. Максимович Михайло Олександрович (1804 - 1873) – натураліст, філософ, історик, етнограф, літературознавець, лінгвіст, організатор вищої освіти.
 22. Мартос Іван Петрович (1754 - 1835) – скульптор, професор і ректор Петербурзької Академії мистецтв.
 23. Могила Петро (1596 - 1647) – церковний і просвітний діяч, письменник, засновник Києво-Могилянського колегіуму та академії.
 24. Москвитин (Федоров) Іван Федорович (1510? - 1583) – східнослов'янський першодрукар і просвітитель.
 25. Народне образотворче мистецтво українців
 26. Народні свята календарного циклу
 27. Нестор (близько 1056 - 1114) святий, давньоруський письменник і літописець.
 28. Особливості розвитку українських земель за умов Російської та Австро-Угорської імперій.
 29. Острозький Костянтин-Василь Костянтинович (1526 - 1608) – князь, просвітитель, меценат, військовий та політичний діяч.
 30. Прокопович Феофан (1681 - 1736) – просвітитель, публіцист, суспільно-політичний і церковний діяч.
 31. Родильна обрядовість українців
 32. Роль та значення постаті Тараса Шевченка у формуванні української нації.
 33. Сагайдачний Петро Конашевич (1570 - 1622) – військовий, політичний, культурний діяч.
 34. Сковорода Григорій Савович (1722 - 1794) – педагог, філософ, просвітитель.
 35. Сошенко Іван Максимович (1807-1876) – художник, педагог.
 36. Теорії походження українського козацтва.
 37. Трагічна доля українського селянства в роки «великого перелому» (розкуркулення, колективізація, голодомор).
 38. Україна під час протидії російській агресії (2014-2021) – утворення добробатів, АТО, волонтерський рух.
 39. Українська народна кулінарія.
 40. Українське народне житло.

41. Український народний одяг.
42. Універсали Центральної Ради та проголошення незалежності України (1917-1918 роки).
43. Усна народна творчість українців.
44. Шевченко Тарас Григорович(1814-1861) – художник, поет, мислитель.
45. Яворський Стефан (1658 - 1722) – богослов, церковний діяч, письменник.
46. Ярослав Мудрий (980 - 1054) – Великий князь Київський, державний і культурний діяч Давньої Русі.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЬНОГО ЗАХОДУ

1. Археологія. Археологічна культура. Хронологія. Археологічна періодизація давньої історії.
2. Культури раннього та середнього палеоліту в Україні.
3. Культури пізнього палеоліту і мезоліту в Україні.
4. Неоліт, неолітична революція. Буго-дністровська культура.
5. Енеоліт. Трипільська, середньостогівська, давньоамна культурно-історичні спільності в Україні.
6. Культурні новації бронзового віку. Початок епохи заліза в Україні: чорноліська культура, кіммерійці.
7. Скіфська епоха: етнічна географія Скіфії, культура кочівників українського степу 7 – 4 ст. до н.е.
8. Культура землеробів-скотарів українського лісостепу 8–4 ст. до н.е. Грецька колонізація Північного Причорномор'я.
9. Передумови становлення давньоруської державності.
10. Етапи формування Давньоруської держави.
11. Етапи розвитку Давньоруської держави.
12. Суспільний лад Київської Русі: феодалі та вільні общинники.
13. Суспільний лад Київської Русі: залежні категорії населення (смерди, закупи, ізгої, челядь і холопи); міське населення.
14. Державний устрій Київської Русі: великий київський князь, князівська рада.
15. Державний устрій Київської Русі: місцеві князі, феодальні з'їзди, віче, верв.
16. Державний устрій Київської Русі: збройні сили, церква, судочинство.
17. Татарська навала. Часткова втрата політичного суверенітету руськими князівствами.
18. Галицько-Волинське князівство (територія, особливості системи державного та місцевого управління, реформи Данила Романовича).
19. Господарство Стародавньої Русі (системи орного землеробства, скотарство).
20. Господарство Стародавньої Русі (ремесла, торгівля).
21. Військова справа Стародавньої Русі (мечі, шаблі, списи, сокири, булави,

кістені, луки).

22. Військова справа Стародавньої Русі (захисний обладунок, спорядження вершника та коня, фортифікація, чисельність та організація війська).
23. Давньоруське місто (особливості планування, забудови, склад мешканців).
24. Побут населення Стародавньої Русі: житловий будинок, посуд, хатне начиння, система харчування, одяг, поховальні обряди та звичаї.
25. Особливості язичницького світогляду давніх слов'ян, поширення християнства на Русі.
26. Писемність, освіта, література Стародавньої Русі.
27. Мистецтво Стародавньої Русі: архітектура, монументальний живопис.
28. Мистецтво Стародавньої Русі: станковий живопис, кам'яне різьблення, музика.
29. Іноземна колонізація українських земель (Кревська, Люблінська, Берестейська унії).
30. Суспільний лад України у 14 – першій половині 17 ст.: феодалі, духовенство.
31. Суспільний лад України у 14 – першій половині 17 ст.: селянство. «Устава на волоки» 1557р. та посилення закріпачення селян.
32. Суспільний лад України у 14 – першій половині 17 ст.: міське населення, магдебурзьке право.
33. Суспільний лад України у 14 – першій половині 17 ст.: формування козацтва. Запорізьке (Низове) козацтво. Реєстрове козацтво.
34. Вищі органи державної влади й управління Королівства Польського та Великого князівства Литовського у 14 – 16 ст. (виділіть спільні риси та відмінності).
35. Вищі органи державної влади й управління Речі Посполитої після Люблінської унії 1569 р.
36. Адміністративний устрій та місцеве управління Речі Посполитої.
37. Міське управління, громадські організації українського міщанства, судочинство Речі Посполитої.
38. Військова організація Речі Посполитої. Козацьке самоврядування.
39. Визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького (причини і завдання війни, особливості умов формування Першої Української держави).
40. Територія та система організації управління Першої Української держави.
41. Адміністративний устрій, населення, податкова система, військо, міжнародні зв'язки, форма правління Першої Української держави.
42. Переяславський договір та Березневі статті 1654 р.
43. Україна після Богдана Хмельницького. Руїна: початок смути. Поділ українських земель.
44. Україна після Богдана Хмельницького. Руїна: суспільний устрій (феодалі, реєстрове козацтво, селяни-посполиті).
45. Україна після Богдана Хмельницького. Руїна: державний устрій (гетьман, генеральний уряд, реєстрове військо).

46. Україна після Богдана Хмельницького. Руїна: церква. Органи Росії для управління Україною. Збройні сили Росії в Україні.
47. Загальна характеристика періоду 18 ст. в історії України.
48. Суспільний лад в Україні 18 ст.: феодалі, духовенство, селяни-посполиті.
49. Суспільний лад в Україні 18 ст.: реєстрове козацтво, запорізьке козацтво, міське населення.
50. Державний устрій в Україні 18 ст.: гетьман, Запорізька Січ, церква, судочинство.
51. Органи Росії для управління Україною, українські збройні формування, збройні сили Росії в Україні у 18 ст.
52. Освіта в Україні 14-18 ст. (загальна характеристика, Острозька школа-академія).
53. Освіта в Україні 14-18 ст. (корпоративні православні навчальні заклади, Львівська братська школа).
54. Освіта в Україні 14-18 ст. (Київська братська школа, Київський колегіум, Києво-Могилянська академія).
55. Освіта в Україні 14-18 ст. (католицькі навчальні заклади в Україні).
56. Початок книгодрукування у Європі. Іван Федорович Москвитин.
57. Література, поезика, драматургія в Україні 14-18 ст.
58. Архітектура і живопис в Україні 14-18 ст.
59. Скульптура, музичне мистецтво в Україні 14-18 ст.
60. Джерела формування, склад та чисельність козацтва. Адміністративно-політичний устрій Війська Запорізького.
61. Військовий устрій та військова справа запорожців.
62. Звичаї, побут, освіта запорожців.
63. Скасування кріпацтва в Російській імперії та особливості цього процесу в Україні.
64. Розвиток господарства в Україні після скасування кріпацтва.
65. Промислово-економічне районування України, торгівля, транспорт та шляхи сполучення у 19 ст.
66. Суспільний лад в Україні 19 ст.: дворянство, духовенство, міське населення («міські обивателі»).
67. Суспільний лад в Україні 19 ст.: селяни («сільські обивателі»).
68. Державний устрій в Україні 19 ст.: центральні органи влади та управління, місцеве управління, земська реформа 1864 р.
69. Державний устрій в Україні 19 ст.: судочинство, судова реформа 1864 р.
70. Державний устрій в Україні 19 ст.: збройні сили, військова реформа (1864 - 1874).
71. Суспільно-політичний лад на західноукраїнських землях у 18 – 19 ст.: захоплення західноукраїнських земель Австрією. Суспільний лад.
72. Суспільно-політичний лад на західноукраїнських землях у 18 – 19 ст.: державний устрій, судочинство. Національно-культурне гноблення українців і початок першої хвилі еміграції.
73. Етапи українського національно-культурного відродження 19 - поч. 20 ст. та

- їх ознаки (періодизація розвитку української культури у 19 ст., особливості моделей національно-культурного відродження слов'янських народів у 19 ст., особливості української моделі культурного відродження у 19 ст.).
74. Освіта в Україні 19 ст. (реформа 1802-1804 рр., відкриття класичних університетів).
 75. Освіта в Україні 19 ст. (продовження освітньої реформи у 60-х роках 19 ст., стан освіти у Західній Україні).
 76. Наука в Україні 19 ст. (досягнення в галузі природничих і гуманітарних наук).
 77. Розвиток української літератури 19 ст. (нова доба в історії українського письменства, романтизм, перехід до реалізму, літературна періодика).
 78. Українське театральне мистецтво 19 ст. Особливості українського театру першої та другої половини 19 ст.
 79. Українське музичне мистецтво 19 ст. Формування української академічної музики.
 80. Розвиток архітектури в Україні 19 ст. (класицизм, еkleктизм, модерн).
 81. Найкращі зразки монументальної скульптури в містах України 19 ст.
 82. Український живопис 19 ст. Ознаки історичної зрілості української культури на рубежі 19 – 20 століть.
 83. Україна напередодні Першої світової війни: загальна характеристика періоду. Революція 1905-1907 рр.
 84. Україна напередодні Першої світової війни: українські національні партії. Загальноросійські політичні партії в Україні.
 85. Україна у Першій світовій війні: плани держав Троїстого союзу і Антанти стосовно України.
 86. Україна у Першій світовій війні: військові дії на території України у 1914 – 1917 рр.
 87. Україна у Першій світовій війні: війна і політичні партії в Україні.
 88. Українська революція. Створення Української Народної Республіки та її діяльність.
 89. Брестський мирний договір.
 90. Українська Держава. Гетьманат Павла Скоропадського.
 91. Директорія Української Народної Республіки.
 92. Встановлення радянської влади в Україні. Формування УСРР. Зовнішньополітична діяльність УСРР на початку 20-х років 20ст.
 93. Внутрішнє становище УСРР на початку 20-х років 20 ст. (економічна розруха та її причини, голод 1921 – 1923 рр.).
 94. Нова економічна політика.
 95. Втрата Україною незалежності в процесі утворення Радянського Союзу.
 96. Індустріалізація в Україні.
 97. Колективізація сільського господарства в Україні. Голодомор 1932-1933 рр.
 98. Україна і процес формування тоталітарного режиму в СРСР кінця 20 – 30-х рр. 20 ст.
 99. Західноукраїнські землі в 20 - 30-х роках 20 ст.

100. Організація українських націоналістів (ОУН) (історія створення, особливості ОУН-М та ОУН-Б).
101. Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Роль «українського питання» в німецько-радянському зближенні. Пакт Молотова-Ріббентропа.
102. Вхідження західноукраїнських земель до складу СРСР у 1939 -1940 рр.
103. Напад Німеччини на СРСР. Невдачі Червоної армії в боях на території України у 1941 - 1942 рр.
104. Встановлення фашистського окупаційного режиму в Україні.
105. Радянський партизанський рух на окупованій території України (1941-1944).
106. Збройна боротьба формувань ОУН-УПА (1941-1944).
107. Визволення України від фашистської окупації.
108. Територіальні зміни та зовнішньополітична діяльність УРСР у повоєнний період.
109. Особливості процесу повоєнної відбудови народного господарства УРСР.
110. Радянська західних областей України у повоєнний період.
111. Боротьба ОУН-УПА з радянською репресивною машиною у повоєнний період.
112. Суспільно-політичне життя та політична боротьба в УРСР 1956-1964 рр. Дисидентський рух.
113. Соціально-економічний розвиток України у 1956 – 1964 рр.
114. Соціально-економічний розвиток УРСР у 1965-1985 рр.
115. Суспільно-політичне життя в Україні 1965-1985 рр.: «стабілізація» і закритість.
116. Перший, другий і третій етапи перебудови в Україні (квітень 1985 - лютий 1990), їх особливості.
117. Четвертий і п'ятий етапи перебудови в Україні (лютий 1990 – серпень 1991), їх особливості.
118. Проголошення незалежності України. Перші кроки на міжнародній арені. Прийняття Конституції України 1996 р.
119. Президентські вибори 2004 р. і «Помаранчева революція». Євромайдан та «Революція гідності».
120. Загальне піднесення культурного життя в Україні на початку 20 ст.: «Просвіти» та інші громадські культурницькі організації, «Січовий рух», стан книгодрукування та періодики, перші кіностудії в Україні.
121. Культурницька політика Центральної Ради і Директорії УНР.
122. Культурницька політика Української держави.
123. Культурницька політика радянської влади.
124. Політика українізації в Україні (1922 - 1933), літературна дискусія 1925 - 1928 років.
125. Ліквідація неписьменності. Літературний процес в Україні 20-х поч. 30-х років 20 ст.
126. Театральне життя, кінематограф в Україні 20-х поч. 30-х років 20 ст.

127. Музичне мистецтво, архітектура, розвиток монументальної та монументально декоративної скульптури в Україні 20-х поч. 30-х років 20 ст.
128. «Розстріляне відродження» і масовий терор в Україні 20-х поч. 30-х років 20 ст. Культурне життя Західної України.
129. Воєнний та повоєнний період в історії української культури 20 ст.
130. Часи хрущовської «відлиги» і дисидентський рух в історії української культури 20 ст.
131. Період «застою» і «перебудови» в історії української культури 20 ст.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ

Форми поточного та підсумкового контролю

- контрольна робота
- тестування
- залік або екзамен
- презентації

Критерії оцінювання результатів навчання

№	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у роботі на практичних заняттях та виконання домашніх завдань	15
2	Виконання контрольних робіт, тестування	10
3	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	5
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
1	Участь у роботі на практичних заняттях та виконання домашніх завдань	15
2	Виконання контрольних робіт, тестування	10
3	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проекти)	5
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки - на екзамені.

За шкалою ECTS	За національною шкалою	Рейтингова оцінка за шкалою навчального закладу (абсолютна кількість балів за дисципліну)
A	відмінно	90-100
B	добре	82-89
C	добре	75-81
D	задовільно	69-74
E	задовільно	60-68
FX	не задовільно з можливістю повторного складання	35-59
F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	1-34

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Усний виступ, письмові відповіді, виконання і захист творчої роботи, тестування	Критерії оцінювання
Відмінно 90 – 100%	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
Добре 75 – 89%	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає

	достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
Задовільно 60 – 74%	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
Достатньо 35 – 59%	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
Незадовільно 16 – 34%	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
Повторне вивчення 0 – 15%	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

Державні документи України:

Акт проголошення незалежності України: від 24 серп. 1991 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 38. Ст. 502.

Декларація про державний суверенітет України: від 16 лип. 1990 р. *Відомості Верховної України*. 1990. № 31. Ст. 429.

Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 року. Київ: Право, 1996. 54 с.

Закон України «Про охорону культурної спадщини». *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 39.

Наукові та методичні видання:

Історія України та етнокulturологія: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. У 2-х частинах. Частина I. Історія України: Укладач Бойко Ю.М. Вінниця: ВНАУ, 2017. 190 с. + 78 іл.

Історія України та етнокультурологія: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. У 2-х частинах. Частина II. Етнокультурологія: Укладач Бойко Ю.М. Вінниця: ВНАУ, 2017. 184 с. + 212 іл.

Історія української культури в біографіях видатних діячів: Укладач Ю.М. Бойко. Частина II. Випуск 3 (19 століття). Вінниця: ВНАУ, 2020. 84 с. з іл.

Додаткові

Boiko Yurii. Demo-confessional situation in the South-Western provinces of the Russian Empire in the mid-19th century. *Scientific discussion*. 2021. No 51. Vol. 1. Praha. P. 11 – 19.

Boiko Yurii. Right-Bank Ukraine in the middle of the 19-th century. *History in statistics*. Vinnytsia: VNAU, 2020. 229 p.

Boiko Yurii. Social structure of the Russian Empire South-Western provinces population in the mid-19th century. *Colloquium-journal*. 2021. № 4 (91). Część 2. Wydrukowano w «Chocimska 24, 00-001 Warszawa, Poland». P. 16 – 22.

Алексеев Ю.М., Кульчицький С. В., Слюсаренко А. Г. Україна на зламі історичних епох: Державотворчий процес 1985–1999 рр.: Навч. посіб. Київ: ЕксОб, 2000. 296 с.

Бакалець О. А. Історія України з найдавніших часів до початку ХХІ століття: Навч. посіб. Львів: «Магнолія 2006», 2010. 573 с.

Бойко Ю.М. Правобережна Україна в середині ХІХ ст. Історико- статистичні нариси: [Монографія]: Ю.М. Бойко; Вінницький національний аграрний університет. Вінниця: ВНАУ, 2020. 240 с.

Бойко Ю.М., Левчук К.І. Лісостепова Україна напередодні великих реформ 19 століття: Населення, суспільство, освіта [Монографія]. Вінниця: ТВОРИ, 2022. 280 с.

Бойко Ю.М. Історія української культури в біографіях видатних діячів. Частина I (9 – 17 століття). Вінниця: ТОВ «Нелан», 2013. 125 с. з іл.

Бойко Ю.М. Історія української культури в біографіях видатних діячів. Частина II. Випуск 1 (18 – початок 19 століття). Вінниця: ВНАУ, 2014. 75 с. з іл.

Історія української культури в біографіях видатних діячів: Укладач Ю.М. Бойко. Частина II. Випуск 2 (18-19 століття). Вінниця: ВНАУ, 2015. 46 с. з іл.

Бойко Ю.М., Бойко Т.В. Термінологічно-понятійний словник з культурології та художньої культури: За заг. ред. Ю.М. Бойка. Вінниця: «Веда», 2012. 160 с.

Боплан, Г.Л. де Опис України. Львів: Каменяр, 1990. 301 с.

Бунятян К.П., Мурзін В.Ю., Симоненко О.В. На світанку історії. Україна крізь віки. Т.1. Київ: Альтернативи, 1998. 335 с.

Вечерський В. Українська дерев'яна архітектура. Київ: Балтія-Друк, 2001. 64 с.

Віднянський, С.В. Чому та як Українська РСР стала однією з країн-засновниць ООН? (до 70-річчя Організації Об'єднаних Націй і членства в ній України). *Український історичний журнал*. 2015. № 5. С. 172-185.

Воропай О. Звичаї українського народу. Київ: Оберіг, 1993. 592 с.

Голобуцький В. Запорозьке козацтво. Київ: Вища школа, 1994. 539 с.

Гунчак Т. Україна: перша половина ХХ ст.: Нарис політичної історії. Київ, 1993. 288 с.

Гуржій О. Українська козацька держава в другій половині ХVІІ - ХVІІІ ст.: кордони, населення, право. Київ: Основи, 1996. 222 с.

Давня історія України: За ред. Толочко П.П. Т.2. Київ: Либідь, 1998. 224 с.

Даренська В.М. Культура Давньої Русі: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів гуманітарних спеціальностей. Харків: «Факт», 2012. 264 с.

З української старовини. Альбом. Текст Д.І. Яворницького: мал. М.С. Самокиша, С.І.Васильківського. Київ: Мистецтво, 1991. 316 с.:іл.

Залізник Л.Л. Первісна історія України. Київ: Вища школа, 1999. 263 с.

Ісаєвич Я. Д. Братства та їх роль у розвитку української культури ХVІ – ХVІІІ ст. Київ: Наук. думка, 1966. 251 с.

Історія українського козацтва: нариси у 2 т. Редкол: Смолій (відп. ред) та інші. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. Т.1. 800 с.

Історія української культури. У 5 томах. Т. 1: Історія культури давнього населення України. Б. Є. Патон (голов. ред.), В. М. Даниленко (ред.). К.: Наук. думка, 2001. 1136 с.

Історія української культури: у 5-ти т. Т. 4, кн. 1: Українська культура першої половини ХІХ ст. Б. Є. Патон (голов. ред.), В. М. Даниленко (ред.). Київ: Наук. думка, 2008. 1007 с.

Історія української культури: у 5-ти т. Т. 4, кн. 2: Українська культура другої половини ХІХ ст. Г. А. Скрипник (голов. ред.), Р. Я. Пилипчук та ін. Київ: Наук. думка, 2005. 1294 с.

Історія української культури: у 5-ти т. Т. 5, кн. 1: Українська культура ХХ - початку ХХІ ст. Б. Є. Патон (голов. ред.), В. М. Даниленко (ред.). К.: Наук. думка, 2011. 863 с.

Історія української культури: у 5-ти т. Т. 5, кн. 2: Українська культура ХХ - початку ХХІ ст. Б. Є. Патон (голов. ред.), В. М. Даниленко (ред.). К.: Наук. думка, 2011. 1032 с.

Історія української культури: У п'яти томах. Т. 2: Українська культура ХІІІ - першої половини ХVІІ століть. Б. Є. Патон (голов. ред.), В. М. Даниленко (ред.). К.: Наук. думка, 2001. 848 с.

Історія української культури: У п'яти томах. Т. 3: Українська культура другої половини ХVІІ-ХVІІІ століть. Б. Є. Патон (голов. ред.), В. А. Смолій (ред.). К.: Наук. думка, 2003. 1246 с.

Калініченко В.В., Рибалка І.К. Історія України. Частина ІІІ: 1917-2003 рр. Підручник для історичних факультетів вищих навчальних закладів. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2004. 628 с.

Конституційний процес в Україні : ред. Ю. П. Рубан. Київ : НІСД, 2008. 220 с.

Кошкіна С. Майдан. Нерозказана історія: Головне розслідування подій Революції Гідності. Київ: Брайт Стар Паблішинг, 2015. 394 с.

Крип'якевич І.П. Галицько-Волинське князівство. Київ: Наукова думка, 1984.

176 с.

- Крупник Л. О. Історія України: формування етносів, нації, державності: Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 216 с.
- Кульчицький С. В. Помаранчева революція 2004. Енциклопедія історії України : у 10 т. : редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. К. : Наук. думка, 2011. Т. 8 : Па — Прик. С. 412.
- Кульчицький, С.В. Суспільно-політичне й соціально-економічне становище України в 2010 – першій половині 2015 рр. *Український історичний журнал*. 2015. № 3. С. 154-175.
- Кучер В. І., Чернега П. М. Україна у Другій світовій війні (1939—1945): Посібн. для вчителя. Київ: Генеза, 2004. 272 с.
- Мицько І. З. Острозька слов'яно-греко-латинська академія. Київ: Наук. думка, 1990. 190 с.
- Перепічка Є.В. ОУН і УПА в роки Другої світової війни. Львів: СПОЛОМ, 2009. 74 с.
- Повість врем'яних літ: Літопис (За Іпатським списком). Київ: Радянський письменник, 1990. 558 с.
- Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. Т. 1. До середини XVII століття. Київ: Либідь, 1993. 640 с.
- Попович М.В. Нарис історії культури України. Київ: АртЕк, 1999. 728 с.
- Рибалка І.К. Історія України. Частина II: Від початку XIX ст. до лютого 1917 року [Підр. для іст. фак. вищих навч. закладів]. Харків: Основа, 1997. 480 с.
- Рігельман О. Літописна оповідь про Малу Росію та її народ і козаків узагалі. Київ: «Либідь», 1994. 768 с.
- Січинський В. Чужинці про Україну. Київ: Слово, 1991. 96 с. Слово о полку Ігоревім. Київ: Веселка, 2008. 134 с.
- Собор Святої Софії в Києві: Книга-Альбом. Київ: Мистецтво, 2001. 352 с.
- Субтельний О. Україна: Історія. Київ: Либідь, 1993. 720 с.
- Сургай Г.І., Слюсаренко А.Г., Гусев В.І. Новітня історія України. Частина I (1914–1939). Київ: Вища школа, 2000. 631 с.
- Тишик Б., Вівчаренко Б. Суспільно-політичний лад і право України у складі Речі Посполитої та Литовсько держави. Львів: Світ, 1996 р. 162 с.
- Толочко О.П., Толочко П.П. Київська Русь. Україна крізь віки. Т. 4. Київ: Альтернативи, 1998. 352 с.
- Хижняк З.І. Києво-Могилянська академія. Київ: Вища школа, 1981. 235 с.
- Чубинський П.П. Мудрість віків. Київ: Мистецтво, 1995. 224 с.
- Щербаківський В. Українське мистецтво. Київ: Либідь, 1995. 288 с.
- Юрченко П.Г. Народне мистецтво. Україна. Київ: Мистецтво, 1967. 45с.
- Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків: В 3 т. Львів: Світ. Т. I. 1990. 316 с.; Т. II. 1991. 392 с.; Т. III. 1992. 454 с.
- Яковлева Т. Руїна Гетьманщини: Від Переяславської ради-2 до Андрусівської угоди (1659-1667). Київ: «Основи», 2003. 64

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Програма навчальної дисципліни, методичні вказівки і матеріали до практичних занять, методичні вказівки і матеріали до самостійної роботи здобувачів знань, презентації, довідково-методичні видання, відеоматеріали на картці навчальної дисципліни у мережі «Сократ».

ПОСИЛАННЯ НА ВІДЕОЛЕКЦІЇ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

- Відеолекція до теми 1 (9)². <https://youtu.be/RNHZeNNWnwg>
Відеолекція до теми 2 (1). <https://youtu.be/0XJVXqm8sn4>
Відеолекція до теми 3 (10). <https://youtu.be/-E4F0BBZEh8>
Відеолекція до теми 4 (2). <https://youtu.be/gID3gAzXd7E>
Відеолекція до теми 5 (3). <https://youtu.be/fKNdehmuS3g>
Відеолекція до теми 6 (4). <https://youtu.be/06qZzHFewyM>
Відеолекція до теми 7 (11). <https://youtu.be/IJHRPGyyeaA>
Відеолекція до теми 8 (12). <https://youtu.be/JzS36gwlcCY>
Відеолекція до теми 9 (5). <https://youtu.be/R0qpFdRCPwo>
Відеолекція до теми 10 (13). <https://youtu.be/y8CmtCkNE8k>
Відеолекція до теми 11 (6). https://youtu.be/j_CDkfUT2kg
Відеолекція до теми 12 (7). <https://youtu.be/5MCmFGEI1RM>
Відеолекція до теми 13 (7). <https://youtu.be/5MCmFGEI1RM>
Відеолекція до теми 14 (8). <https://youtu.be/wb8eHneKj6s>
Відеолекція до теми 15 (14). <https://youtu.be/xmb87mIPCPE>

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Відпрацювання пропущених занять є обов'язковим незалежно від причини відсутності на занятті, здобувач презентує виконані завдання під час консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності.

² В дужках номер теми на платформі youtu.be

